

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจ และความคิดเห็น
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการรายการโทรทัศน์และการ
อ่านหนังสือ รวมทั้งลักษณะการชมรายการโทรทัศน์และการอ่านหนังสือ โดยพิจารณา
อิทธิพลของการรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านหนังสือของนักเรียน และสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อ
การอ่านของนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตรายการและฝ่ายจัดรายการ
ในการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนยิ่งขึ้น
และเพื่อเป็นข้อคิดแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมค่านิยมการอ่านของนักเรียน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยนักเรียนทั้งชายและหญิงใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2518 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์
ในกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวราราม โรงเรียนสวน-
กุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนวัดศิโนรส โรงเรียนสายบัวต่า โรงเรียนสตรีวัดอัมพร-
สวรรค์ โรงเรียนศึกษาวัฒนา โรงเรียนช่างศาตรูสคอนแวนต์ โรงเรียนวรรมวิทย
โรงเรียนกิตติคุณวิทยา และโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ จำนวน 900 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามทั้งแบบที่เฉพาะ
เจาะจงให้ตอบและแบบเปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยเสรี แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน
ครอบคลุมเนื้อหาสาระของขอบเขตที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์อย่างพอเพียง ผู้วิจัยได้ส่ง
แบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
รวม 874 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.11 ของแบบสอบถามที่ส่งไป 900 ฉบับ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ร้อยละ 17.00
มีความประกอบอาชีพค้าขาย มีมารดาเป็นแม่บ้าน นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 46.63

ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากเป็นพิเศษ แต่นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 34.73 ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากเป็นพิเศษ

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 48.13 และ 52.88 ตามลำดับ ใช้เวลาว่างชมรายการโทรทัศน์ รองลงไปนักเรียนชายใช้เวลาว่างช่วยงานบ้าน ส่วนนักเรียนหญิงใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชมรายการโทรทัศน์ทุกวันที่บ้านของตนเอง และชอบชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 19.00-20.00 น. ของทุก ๆ วัน สถานีโทรทัศน์ที่นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 38.65 ชอบชมคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 สี (2 ขาว-ดำ) แต่นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 46.24 ชอบสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สี (9 ขาว-ดำ) นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่เลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตนเอง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 75.06 และ 84.96 ของจำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นว่า รายการโทรทัศน์มีโฆษณามากเกินไป

3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 52.37 และ 50.44 ตามลำดับ ไม่ชมรายการโทรทัศน์ในเวลาสอบ แม้ว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 39.40 และ 40.93 ตามลำดับ พ่อแม่-ผู้ปกครองอนุญาตให้ชมรายการโทรทัศน์ได้ทุกวันทุกเวลาตามความพอใจของนักเรียน ผู้แนะนำรายการโทรทัศน์ให้นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 67.05 ชม คือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อันได้แก่ ทิววิวิว นิตยสารของ 3 และรายการโทรทัศน์ประจำวันจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แต่นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 59.62 ใ้รับอิทธิพลหรือคำแนะนำรายการโทรทัศน์จากเพื่อน

4. รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่สนองจุดประสงค์ของนักเรียนทั้งชายและหญิงในด้านความบันเทิงมาก และสนองจุดประสงค์เพื่อความรู้ความคิดและเพื่อรับข่าวสารของนักเรียนทั้งชายและหญิงปานกลาง นอกจากนี้ นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 98.00 และ 98.23 ตามลำดับ ยังหาสิ่งสนองความประสงค์ด้านความบันเทิง ความรู้ ความคิดและด้านข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จำนวนสูงสุดร้อยละ 71.50 และ 82.21 ของจำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงตามลำดับหาสิ่งสนองความประสงค์จากสิ่งพิมพ์

อ่านหนังสือการ์ตูนเพื่อความบันเทิง นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 67.68 และ 85.59 ตามลำดับ อ่านหนังสือแบบเรียนเพื่อความรู้ความคึก และนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เพื่อรับข่าวสาร

5. นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบรายการโทรทัศน์ประเภทให้ความรู้ ความคึก โดยเฉลี่ยแล้วรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนทั้งชายและหญิงชอบมากที่สุดคือ รายการสารคดีชีวิตสัตว์ รายการตอบปัญหาและรายการความรู้ทั่วไป รายการที่นักเรียนชายชอบปานกลางได้แก่ สารคดีท่องเที่ยว รายการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด รายการสัมภาษณ์บุคคลและรายการเด็ก รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชายชอบน้อยคือ รายการบรรยายโดยบุคคลคนเดียว รายการศาสนาและรายการเพื่อสตรี รายการที่นักเรียนหญิงชอบปานกลางคือ รายการสารคดีท่องเที่ยว รายการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด รายการสัมภาษณ์บุคคล รายการศาสนา รายการเพื่อสตรีและรายการเด็ก รายการที่นักเรียนหญิงชอบน้อยคือ รายการบรรยายโดยบุคคลคนเดียว

นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบรายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิง โดยเฉลี่ยแล้วรายการที่นักเรียนชายชอบมากที่สุดคือ ภาพยนตร์ตะวันตก ภาพยนตร์สืบสวน ภาพยนตร์การ์ตูน และเพลงหรือดนตรีสากล ส่วนนักเรียนหญิงชอบภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์สืบสวน ภาพยนตร์การ์ตูน และรายการเพลงหรือดนตรีสากลมาก รายการที่นักเรียนชายชอบปานกลางคือ ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์อินเดีย ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ภาพยนตร์ชีวิตละครโทรทัศน์และรายการเพลงหรือดนตรีไทยสากล นอกจากนี้นักเรียนชายชอบรายการเพลงลูกทุ่ง และรายการเพลงหรือดนตรีไทยเดิมบ่อย รายการที่นักเรียนหญิงชอบปานกลางคือ ภาพยนตร์จีน ภาพยนตร์อินเดีย ภาพยนตร์ตะวันตก ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ภาพยนตร์ชีวิต ละครโทรทัศน์ เพลงหรือดนตรีไทยสากลและเพลงหรือดนตรีไทยเดิม รายการที่นักเรียนหญิงชอบน้อยคือ รายการเพลงลูกทุ่ง

นอกจากนี้ นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบรายการโทรทัศน์ประเภทข่าว โดยเฉลี่ยแล้วรายการข่าวที่นักเรียนทั้งชายและหญิงชอบมากที่สุดคือ ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศและข่าวควน ส่วนรายการข่าวกีฬาและวิเคราะห์วิจารณ์ข่าวที่นักเรียนทั้งชายและหญิงชอบปานกลาง

6. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 64.34 และ 60.62 ตามลำดับชอบชมรายการภาพยนตร์ต่าง ๆ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ สำหรับรายการละครโทรทัศน์นักเรียนชายส่วนใหญ่ชมเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ชมรายการละครโทรทัศน์เพราะ เป็นรายการมีเทคนิคดีมีสาระน่าสนใจ ส่วนรายการเพลงหรือคอนเสิร์ต นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 50.37 และ 47.35 ชมเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และ เพราะชอบฟังเพลงตามลำดับ นอกจากนี้ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 69.58 และ 60.18 ให้เหตุผลว่าชอบชมรายการสารคดีเพราะได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มีนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนน้อยชมรายการสารคดีเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ สำหรับรายการข่าวหรือวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 46.13 และ 48.67 ตามลำดับชมเพราะทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์

7. ในด้านการอ่านหนังสือ นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 43.14 และ 56.42 ตามลำดับชอบอ่านหนังสือ และนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่มีห้องสมุดหรือตู้หรือชั้นเก็บหนังสือที่บ้านของตนเอง นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 33.05 อ่านหนังสือเกือบทุกวัน นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 33.16 อ่านหนังสือทุกวัน และนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่อ่านหนังสือครั้งหนึ่ง ๆ ใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที มีนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนน้อยใช้เวลาอ่านครั้งหนึ่ง ๆ ประมาณ 2 - 2 $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 35.91 และ 37.17 ตามลำดับอ่านหนังสือมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

8. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 55.11 และ 53.76 ตามลำดับให้ความเห็นว่า การอ่านหนังสือทำให้ได้รับความรู้ได้ทราบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ สำหรับประเภทของสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มาก นอกจากนี้ สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนทั้งชายและหญิงชอบปานกลาง ได้แก่ นิตยสาร วารสาร หนังสือนวนิยาย หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน หนังสือสารคดี หนังสือแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ

9. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 56.11 และ 57.52 ตาม

ลำดับ ชอบชมรายการโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ แคนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.59 และ 79.65 ตามลำดับให้ความเห็นว่า การชมรายการโทรทัศน์มีผล กระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 54.36 ให้ความเห็น ว่า รายการโทรทัศน์ที่มีผลกระตุ้นให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น คือ รายการสารคดีต่าง ๆ ส่วน นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 40.04 ให้ความเห็นว่า รายการโทรทัศน์ที่มีผลกระตุ้นให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นคือ รายการภาพยนตร์ต่าง ๆ นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 45.27 ตอบว่าสิ่งพิมพ์ที่ไปอ่านต่อหลังจากชมรายการโทรทัศน์ คือ หนังสือสารคดี รองลงไป นักเรียนชายอ่านจากหนังสือนวนิยาย หนังสือพิมพ์ และแบบเรียน สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.54 ไปอ่านต่อหลังจากชมรายการโทรทัศน์คือ หนังสือนวนิยาย รอง ลงไปนักเรียนหญิงอ่านจากหนังสือสารคดี หนังสือพิมพ์ และแบบเรียนตามลำดับ นักเรียน ชายส่วนใหญ่ร้อยละ 42.57 ไปหาหนังสืออ่านจากที่บ้านของตนเอง รองลงไปนักเรียน ชายไปหาหนังสืออ่านจากห้องสมุดโรงเรียน แคนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 43.40 หา หนังสืออ่านจากห้องสมุดโรงเรียน รองลงไปนักเรียนหญิงหาหนังสืออ่านจากบ้านของตน เอง เหตุที่นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 35.47 อ่านหนังสือต่อหลังจากชมรายการ โทรทัศน์เพราะต้องการความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์ แคนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 42.05 ไปอ่านหนังสือต่อเพราะต้องการทราบเหตุการณ์ คืบไป เพื่อให้รู้เรื่องราวเร็วขึ้น ผู้ที่แนะนำให้นักเรียนชายส่วนใหญ่ร้อยละ 73.17 ไป อ่านหนังสือต่อหลังจากชมรายการโทรทัศน์คือ พ่อแม่-ผู้ปกครอง นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.21 ได้รับความแนะนำให้ไปอ่านหนังสือต่อจากเพื่อน

10. สำหรับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนนั้น นักเรียน ชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 70.07 และ 80.09 ตามลำดับให้ความเห็นว่า รายการตอบปัญหามีส่วนทำให้นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการ ทราบคำตอบของปัญหาต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ แคนักเรียนชายและนักเรียนหญิงร้อยละ 29.93 และ 19.91 ตามลำดับให้ความเห็นว่า รายการตอบปัญหาไม่มีส่วนทำให้อ่านหนังสือ เพิ่มขึ้นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า จะหาคำตอบได้จากหนังสือเล่มใดและไม่เคยพบ

คำตอบจากหนังสือเลย รวมทั้งปัญหาที่น่าสนใจและไม่มีประโยชน์ต่อตนเอง

สำหรับรายการข่าวทางโทรทัศน์นั้น นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.82 และ 74.78 ตามลำดับให้ความเห็นว่า มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เช่นกัน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ชมและฟังจากรายการโทรทัศน์ไม่แจ่มแจ้งจึงอ่านจาก หนังสือพิมพ์เพิ่มเติม แต่มีนักเรียนชายและนักเรียนหญิงร้อยละ 29.18 และ 25.22 ตามลำดับให้ความเห็นว่า รายการข่าวไม่มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเพราะหนังสือพิมพ์ ให้อ่านและบรรยายความยืดยาวน่าเบื่อ ส่วนข่าวโทรทัศน์สนใจความได้เห็นภาพ น่าเชื่อถือน่าสนใจกว่าหนังสือพิมพ์

ส่วนรายการสารคดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 69.08 และ 70.13 ตามลำดับให้ความเห็นว่า มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเพราะรายการ โทรทัศน์เสนอเรื่องที่ตรงกับความสนใจทำให้ต้องการอ่านเรื่องนั้นและเรื่องที่เกี่ยวของ เพิ่มขึ้น แต่มีนักเรียนชายและนักเรียนหญิงร้อยละ 30.92 และ 29.87 ให้ความเห็นว่า รายการสารคดีไม่มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเพราะหาหนังสือที่มีเรื่องตรงกับรายการ โทรทัศน์ไม่ได้

นอกจากนี้ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 67.33 และ 92.92 ตามลำดับให้ความเห็นว่า รายการบันเทิงก็มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเพราะบางรายการมีเนื้อหาลำเอียงน่าสนใจทำให้ต้องการอ่านจากหนังสือเพราะหนังสือให้ความประทับใจ ได้ดีกว่าโทรทัศน์ แต่มีนักเรียนชายและนักเรียนหญิงร้อยละ 32.66 และ 7.07 ให้ความเห็นว่า รายการบันเทิงไม่มีส่วนทำให้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เพราะหาหนังสือเรื่องที่ ตรงกับรายการโทรทัศน์ไม่ได้

11. แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะชอบชมรายการโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ จะมีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน แต่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 80.05 และ 81.64 ให้ความเห็นว่า นักเรียนเคยรู้สึกเบื่อรายการโทรทัศน์เพราะมี โฆษณามากเกินไปและรายการซ้ำซากไม่สนุก และเมื่อรู้สึกเบื่อนักเรียนส่วนใหญ่จะหา ทางออกด้วยการฟังเพลง เล่นกีฬา และอ่านหนังสือต่าง ๆ

12. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 31.42 และ 31.86 ตามลำดับให้ความเห็นว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านของนักเรียนคือ งบประมาณบ้านรองลงไปสิ่งที่เป็นอุปสรรคคือ มีการบ้านมากเกินไป หาหนังสือดูใจอ่านไม่ได้ และผู้ปกครองห้ามไม่ให้อ่านหนังสืออื่น ๆ นอกจากหนังสือเรียนตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การที่นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างชมรายการโทรทัศน์ และชมรายการโทรทัศน์ทุกวันเป็นเพราะนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบชมรายการโทรทัศน์ มีนักเรียนทั้งหมดเพียง 13 คนที่ตอบแบบสอบถามไม่ชอบชมรายการโทรทัศน์ การที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบชมรายการโทรทัศน์ที่บ้านของตนเองทำให้นักเรียนมีโอกาสชมรายการโทรทัศน์มาก มีส่วนทำให้รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านหนังสือของนักเรียน

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ชอบชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 19.00-20.00 น. รองลงไปชอบชมรายการโทรทัศน์เวลา 18.00-19.00 น. และนักเรียนชายส่วนมากชอบชมรายการโทรทัศน์ของ 3 สี (2 ขาว-ดำ) ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีภาพยนตร์ที่น่าสนใจสำหรับเขาหลายเรื่อง เช่น เปาบุ้นจิ้น มือปราบใจสิงห์ ตะลุยโลกล้านปี และรายการเบียร์สิงห์ไรซ์ นอกจากนี้ยังมีรายการข่าวในประเทศ ขาวต่างประเทศและข่าวกีฬาซึ่งมีเป็นประจำทุกวัน สำหรับนักเรียนหญิงส่วนมากชอบชมรายการโทรทัศน์ของ 7 สี (9 ขาว-ดำ) ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีรายการที่เขาสนใจ เช่น พานทองรองเลือด ขบวนการอริลล่า ภาพยนตร์การ์ตูนป๊อบอาย คิสนีย์โชว์ พระทินวงศ์ รายการวิทยาทรรศน์ ขุนช้างขุนแผนผจญภัย กฎแห่งกรรม รายการฟังคนตรีเด็กชื่นใจ นางสิบสอง และปอมผีฟ้า เป็นต้น รายการโทรทัศน์ดังกล่าวเป็นรายการโทรทัศน์ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2519 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ส่งแบบสอบถาม แมกระนั้นก็เป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่านักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนมากชมรายการบันเทิงมากกว่ารายการเพื่อความรู้ความคิด นอกจากนี้นักเรียนชายยังชมรายการข่าว แคนักเรียนหญิงไม่ชม

3. นักเรียนชายส่วนมากได้รับคำแนะนำในการชมรายการโทรทัศน์จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ทีวีวีว นิตยสารของ 3 และรายการโทรทัศน์ประจำวัน จากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น รองลงไปคือ จากเพื่อน แต่นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำให้ชมรายการโทรทัศน์จากเพื่อน รองลงไปจากคำแนะนำของสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ทีวีวีว นิตยสารของ 3 และรายการโทรทัศน์ประจำวันจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนน้อยได้รับคำแนะนำจากพ่อแม่-ผู้ปกครอง และครู-อาจารย์ แสดงว่าเพื่อนและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการชมรายการโทรทัศน์ของนักเรียนทั้งชายและหญิง

4. การที่นักเรียนทั้งชายและหญิงให้ความเห็นว่า รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ยังเป็นรายการที่มุ่งเสนอแต่ในด้านให้ความบันเทิงเป็นสิ่งสำคัญ การให้คุณค่าความรู้และส่งเสริมความคิดยังมีน้อยไป เป็นเหตุให้นักเรียนส่วนใหญ่ชมรายการโทรทัศน์เพื่อความบันเทิงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่ยังแสวงหาความรู้จากสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือการ์ตูน นิทาน นวนิยายและนิตยสาร นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือสารคดี หนังสือพิมพ์ หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบและวารสารต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้ความคิด

5. นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนมากชอบอ่านหนังสือเพราะการอ่านหนังสือทำให้ได้ความรู้ได้ทราบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และเนื่องจากนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนมากมีห้องสมุด หรือตู้ หรือชั้นเก็บหนังสือที่บ้านของนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งเอื้ออำนวยให้มีโอกาสอ่านหนังสือมากขึ้นเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนชายส่วนมากอ่านหนังสือเกือบทุกวัน แต่นักเรียนหญิงนั้นอ่านเป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนมากอ่านหนังสือมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ก็มีนักเรียนทั้งชายและหญิงอ่านน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนเหล่านั้นไม่มีห้องสมุดหรือตู้หรือชั้นเก็บหนังสือที่บ้านของนักเรียน และเพราะนักเรียนต้องช่วยงานบ้านหรือไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนหาหนังสือที่ตรงกับความสนใจไม่ได้

6. จากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่มีอิทธิพลทำให้นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 64.59 และ 79.65 ตามลำดับ อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เพราะนักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 73.82 และ 82.08 ตามลำดับ เคยติดตามอ่านเรื่องราวที่โคชม หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ชอบจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เนื่องจากนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ของการความรู้ความบันเทิงเพิ่มเติมมากกว่าที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์ และนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนน้อยคิดว่าเสียเวลาดูโทรทัศน์มากแล้วควรอ่านหนังสือเรียนบ้าง เป็นเหตุให้นักเรียนไปอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ทั้งหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ ที่มีเรื่องราวตรงกับรายการโทรทัศน์ที่โคชม หรือ เรื่องราวอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ชอบจากรายการโทรทัศน์

7. จากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ที่กระตุ้นให้นักเรียนไปอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมหลังจากชมรายการโทรทัศน์นั้น ๆ แล้ว กล่าวคือ รายการโทรทัศน์ที่กระตุ้นให้นักเรียนชายส่วนมากไปอ่านเพิ่มเติม คือ รายการสารคดี รายการภาพยนตร์และรายการข่าวตามลำดับ และสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนชายส่วนมากไปอ่าน คือ หนังสือสารคดี นวนิยาย และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ สำหรับนักเรียนหญิง รายการโทรทัศน์ที่กระตุ้นให้ไปอ่านเพิ่มเติม คือ รายการภาพยนตร์ต่าง ๆ และรายการสารคดี และสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนหญิงส่วนมากไปอ่าน คือ นวนิยาย และหนังสือสารคดี ตามลำดับ

รายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ เช่น รายการตอบปัญหา รายการข่าว และรายการบันเทิง เป็นต้น มีอิทธิพลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไปอ่านหนังสือเพิ่มเติม เนื่องจาก รายการโทรทัศน์ไม่สามารถให้รายละเอียดได้ครบถ้วน รายการโทรทัศน์เป็นแค่เพียงสื่อที่คอยแนะนำสิ่งใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ และเสนอเรื่องราวให้เป็นแนวทางแก่นักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะไต่หว่ารายละเอียดเพิ่มขึ้น แสดงว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแอนนา โฮม¹

¹Anna Home, "Television and its Effect on Children's Reading," School Librarian, XVII (March, 1969), 18-20.

และผลการวิจัย ของเฮนรี เจ เกอเซ² กร.เจมส์ อี แอลเลน³ และเพเนโลพ เจนกินส์⁴

อนึ่ง การที่ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันมาก อาจเป็นเพราะตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนส่วนมากมีภูมิหลังคล้ายคลึงกันทั้งอาชีพบิดา มารดา และวิชาที่นักเรียนชอบมากเป็นพิเศษ รวมทั้งนักเรียนส่วนมากมีเครื่องรับโทรทัศน์ และห้องสมุดหรือห้องหรือชั้นเก็บหนังสือที่บ้านของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์และไม่เป็นการสูญเปล่า ควรจะได้มีการเผยแพร่งานวิจัยครั้งนี้ออกไปให้กว้างขวางเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ อาทิเช่น ผู้ผลิตรายการ เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ ครู - อาจารย์ และผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น

²Henry J. Goetze, "Reading Interests of Junior High School Students," Research in Education, VIII (October, 1973), 90.

³Children's Television Workshop 1970 - 1971 : A proposal. (Princeton, N.J.: Educational Testing Service, 1970).

⁴Penelope Jenkins, "Children's Reading and Children's Television : a Survey of 6 and 7 year - old Children in Leeds," Journal of Librarianship, III (April, 1971), 136 - 49.

2. ผลจากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์มีโฆษณามากเกินไป จนผู้ชมเกิดความรำคาญและเบื่อหน่าย ดังนั้นทางสถานีโทรทัศน์ควรลดรายการโฆษณาลงบ้าง และเพิ่มรายการประเภทให้ความรู้ความถึคและให้ข่าวสาร โดยเฉพาะรายการสารคดีชีวิตสัตว์ รายการวิเคราะห์ข่าว รายการตอบปัญหา และรายการความรู้ทั่วไปให้มากขึ้น เนื่องจากโดยเฉลี่ยแล้วรายการเหล่านี้เป็นรายการที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบชมมาก

3. จากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์บางรายการไม่เหมาะที่จะเสนอให้เด็กชม ภาพยนตร์บางเรื่องทำให้เด็กจิตใจเสื่อม ดังนั้นสถานีโทรทัศน์ควรเลือกจัดเวลาที่เหมาะสำหรับเยาวชน เช่น รายการตอนหัวค่ำ ส่วนรายการสำหรับผู้ใหญ่โดยเฉพาะหรือรายการที่ไม่เหมาะสำหรับเด็กควรเลื่อนไปไว้ในตอนดึกเสีย นอกจากนี้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์โทรทัศน์ควรเพิ่มความระมัดระวังในการพิจารณา รายการที่ออกอากาศให้มากขึ้น เพราะรายการโทรทัศน์เป็นสิ่งที่เด็กสามารถจะชมได้โดยเสรี

4. จากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่าน ฉะนั้นผู้ผลิตรายการและบรรณาธิการควรร่วมมือกันเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์ที่สามารถกระตุ้นให้เด็กสนใจการอ่านมากขึ้น โดยบรรณาธิการเป็นผู้เลือกหนังสือที่น่าสนใจสำหรับเด็กให้ฝ่ายผลิตรายการนำไปจัดรายการ อาจจัดรายการวิจารณ์หนังสือที่น่าสนใจ โดยเชิญบรรณาธิการและนักเรียนที่เป็นนักอ่านหนังสือจากโรงเรียนต่าง ๆ มาร่วมวิจารณ์หนังสือที่นักเรียนอ่านในรอบสัปดาห์ และมีการพิมพ์รายชื่อหนังสือที่น่าสนใจแจกจ่ายให้นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนทางห้องสมุดก็ควรจัดหาหนังสือต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับให้บริการแก่นักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านและยืมหนังสือไปอ่านได้โดยเสรี

5. จากการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน แต่นักเรียนส่วนมากหาหนังสือถูกใจและหนังสือเรื่องที่มีเนื้อหาตรงหรือสัมพันธ์กับรายการโทรทัศน์ไม่ได้ ดังนั้นบรรณาธิการ ครู-อาจารย์ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน ควรจะสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีรสนิยมที่ดีไม่ว่าจะในการชมรายการโทรทัศน์ หรือการอ่านหนังสือ โดยแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการเลือกชมรายการโทรทัศน์

และอ่านหนังสือ นอกจากนั้นยังควรแนะนำรายการโทรทัศน์ที่ให้นักเรียนชมพร้อมทั้งแนะนำหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์นั้น ๆ ให้นักเรียนอ่าน

6. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากได้รับคำแนะนำในการชมรายการโทรทัศน์จากเพื่อนและสิ่งพิมพ์ ดังนั้นหากนักเรียนได้รับการแนะนำที่ถูกต้องอาจเผยแพร่และชักชวนเพื่อน ๆ ให้หันมาสนใจรายการที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าได้มากขึ้น ส่วนหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ ควรจะแนะนำรายการที่มีคุณค่าให้นักเรียนชม พร้อมทั้งแนะนำให้นักเรียนอ่านหนังสือที่สอดคล้องกับรายการโทรทัศน์นั้น ๆ เพราะการชมจากรายการโทรทัศน์และการอ่านหนังสือจะได้อรรถรสที่แตกต่างกัน ยิ่งกว่านั้นยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใฝ่มีนิสัยรักการอ่าน

7. จากการวิจัยพบว่า อุปสรรคที่มีต่อการอ่านของนักเรียนคือ นักเรียนต้องช่วยงานบ้านและผูกครองห้ามไม่ให้อ่านหนังสืออื่น ๆ นอกจากหนังสือเรียน ดังนั้นผูกครองควรจะให้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีเวลาว่างสำหรับอ่านหนังสือบ้าง นอกจากนี้ครู-อาจารย์และผูกครองไม่ควรห้ามหรือจำกัดหนังสือที่นักเรียนอ่าน นอกจากจะเห็นว่า เป็นหนังสือที่มีพิษ และควรให้เหตุผลในการห้ามอ่านหนังสือนั้น ๆ ควบ และควรจะอบรมแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณของตนเองในการอ่านหนังสือ รู้จักเลือกแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ไปปฏิบัติ

8. การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยขั้นแรกเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนในประเทศไทย ผู้วิจัยได้สำรวจอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครเท่านั้น น่าจะได้มีการสำรวจอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและนิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นการเปรียบเทียบอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนในระดับอื่น ๆ บ้างว่ามีมากน้อยเพียงใด หรือแตกต่างกันอย่างไร

อนึ่ง การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยจึงเป็นเพียงผลที่ได้จากความคิดเห็นของนักเรียนเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นได้แต่เพียงว่า

รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านอย่างไร และเพราะเหตุใด ไม่อาจสรุปลงไปได้
 ชัดเจนว่ามีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด ควรจะได้มีการวิจัยแบบทดลองจากนักเรียน 2 กลุ่ม
 ในจำนวนที่เปรียบเทียบกันได้ กลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่ชมรายการโทรทัศน์เป็นประจำ
 และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่เคยชมรายการโทรทัศน์เลย เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนกว่านี้
 ในการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถใช้วิธีดังกล่าวได้ เพราะนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนอยู่
 ในกรุงเทพมหานครและเคยชมรายการโทรทัศน์ทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย